

Lausunto Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavaluonnoksesta

Kaupunginhallitus 21.09.2026 § 202
428/10.02.00/2026

Valmistelija

Kaavoittaja Salonen Arttu

Kaavatyön yleiskuvaus

Vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan tavoitteena on ohjata Varsinais-Suomen alueiden maankäyttöä siten, että vesistöjen tila ja suojelu otetaan kattavasti huomioon suunnittelussa. Lisäksi maakuntakaavalla mahdollistetaan toimintavarmen ja monitasoisen energihuollon kehittyminen siten, että se sovitetaan kestävästi yhteen muiden maankäytön arvojen ja tarpeiden kanssa. Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus on pyytänyt valmisteluvaiheen aineistosta lausuntoa 30.9.2026 mennessä.

Kaavaluonnoksen keskeiset muutokset Loimaan alueella

Loimaan alueella kaavaluonnoksen muutokset kohdistuvat erityisesti energiateeman yleismääräyksiin, energihuollon verkostoihin sekä vesienhoidon ohjaukseen. Energihuollon osalta voimassa olevan maakuntakaavan suurjännitelinjamerkinnät korvataan sähkölinja- ja kehitettävä sähkölinja -merkinnöillä. Samalla Loimaan alueella sijaitseva Huittinen–Forssa -voimajohtoyhteyden merkintä muuttuu kehitettävästä sähkölinjasta sähkölinjaksi yhteyden perusparannuksen valmistuttua. Lisäksi voimassa olevan maakuntakaavan tuulivoimaa koskevat kaksi kohdemarkintaa (en) poistuvat Loimaan alueelta. Kaavaselostuksen mukaan tuulivoiman sijoittumisen kriteeristö sekä voimaloiden mittakaavat ovat muuttuneet, mikä vähentää maakunnallisen tuulivoiman mahdollisia sijoittumisalueita.

Uutena sisältönä kaavaan sisältyy kaksi vetytalouden kehittymiseen liittyvää kaasuverkon yhteystarvemarkintaa. Kaavaselostuksen mukaan yhteydet perustuvat kansallisen vedyn runkoverkon keskeneräiseen suunnitteluun, minkä vuoksi ne on luonnosvaiheessa osoitettu tarkkojen linjausten sijasta yhteystarpeina.

Vesienhoidon osalta Loimaan alueelle osoitetaan vesien ja merenhoidon kannalta erityisiä uomaosuuksia Alastaron alueella sekä Ylhäisten ympäristössä. Lisäksi koko maakuntaa koskeviin määräyksiin sisältyvät uusi valuma-alueita koskeva yleismääräys, energihuoltoa koskeva yleismääräys sekä teollisen aurinkovoiman suunnittelua ohjaava suunnittelumääräys. Näiden tavoitteena on vahvistaa vesiensuojelun huomioon ottamista maankäytön suunnittelussa sekä luoda edellytyksiä energijärjestelmän kehittämiseksi ja laajamittaisten aurinkovoimahankkeiden ohjaukselle.

Kaavamerkinnot ja määräykset sekä muut materiaalit ovat kokonaisuudessaan osoitteessa: <https://varsinais-suomi.fi/aluesuunnittelu-ja-liikenne/maakuntakaavoitus/vireilla-olevat-maakuntakaavat/vesien-ja-voimien-vaihemaakuntakaava/>

Loimaan kaupunginhallituksen lausunto

Loimaan kaupunki pitää vaihemaakuntakaavan keskeisiä teemoja tärkeinä ja ajankohtaisina. Lausunnossa esitetyt huomiot kohdistuvat ensisijaisesti määräysten tulkintaan, vaikutusten arviointiin sekä kaavaratkaisujen ja muun sääntelyn yhteensovittamiseen.

1. Suunnittelumääräys teolliselle aurinkovoimalle ja energiaa koskeva yleismääräys

Teollista aurinkovoimaa koskevan suunnittelumääräyksen osalta Loimaan kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että samanaikaisesti eduskunnan käsittelyssä oleva uudistuva alueidenkäyttölaki sisältää aurinkovoimarakentamista koskevia yleiskaavoitussäännöksiä. Mikäli sijoittumista ohjataan sanallisilla määräyksillä maakuntakaavassa, niiden tulisi kuitenkin muodostaa valtakunnallisen lainsäädännön kanssa mahdollisimman johdonmukainen kokonaisuus eikä aiheuttaisi eri säädösten välillä toisistaan poikkeavia tulkintoja. Esimerkiksi alueidenkäyttölakia koskevan hallituksen esityksen (HE 70/2026 vp) 71 §:ssä yleiskaavoitettavan aurinkovoimalan pinta-alasta ei osoitettaisi merkittävää määrää metsämaalle, kun taas vaihemaakuntakaavan luonnoksessa määrättäisiin, ettei voimaloita saa sijoittaa metsiin.

Aurinkovoiman yleiskaavoitusta koskeva esitetty lainsäädäntö on Suomessa uutta, minkä vuoksi myös lainsäädännön sisältö ja sitä koskeva tulkintakäytäntö voivat vielä tarkentua tulevana vuosina. Tämän vuoksi kaupunki pitää tärkeänä, että maakuntakaavan määräykset muotoillaan siten, etteivät ne mahdollisen myöhemmän lainsäädännön kehityksen seurauksena muodostu valtakunnallisesta sääntelystä poikkeaviksi. Näin voidaan osaltaan varmistaa valtakunnallisesti mahdollisimman yhdenmukaiset suunnittelu- ja lupakäytännöt.

Kaavaselostuksen mukaan energiaa koskevaa yleismääräystä on tarkoituksena soveltaa ennen muuta hankkeisiin, jotka sijoittuvat maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaisille alueille, ja jotka eivät edellytä tarkempaa kuntakaavoitusta tai YVA-menettelyä. Tämä selostuksessa nostettu perustelu ei ilmene kyseisestä määräyksestä, joten sen ohjausvaikutus on tältä osin epäselvä. Määräyksessä on esitetty hyviä periaatteita, mutta jatkovalmistelussa olisi kuitenkin perusteltua tarkastella määräyksen suhdetta maakuntakaavan yleispiirteiseen suunnittelutasoon. Mikäli lainsäädännössä on katsottu, että tietyt hankkeet eivät edellytä kuntakaavoitusta, herää kysymys, missä määrin niiden yksityiskohtaisempi ohjaus kuuluu maakuntakaavan tehtäväksi. Tässä korostuu etenkin se, tarjoavatko maakuntakaavan selvitykset ja vaikutusten arvioinnit varmasti riittävän yksityiskohtaisen tietopohjan määräyksen soveltamiselle kaikissa yleismääräyksen tarkoittamissa yksittäisissä, mahdollisesti pienissäkin, hankkeissa. Kaupunki pitää lisäksi perusteltuna tarkentaa, minkälaisia alueita energiaa koskevassa yleismääräyksessä tarkoitetaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävillä yhtenäisillä viljely- ja metsäalueilla. Tarkennus selkeyttäisi määräyksen tulkintaa suhteessa energiahankkeisiin. Määräyksestä ei ole yksiselitteisesti pääteltävissä, millä alueilla ja missä luvitus- tai suunnittelutasoilla sen on tarkoitus esimerkiksi rajoittaa tai ohjata energiahankkeiden ja energiainfrastruktuurin, kuten maanalaisten energiansiirtoyhteyksien, sijoittumista.

2. Vesien- ja merenhoidon kannalta erityinen uomaosuus

Kaavaselostuksen mukaan merkinnällä pyritään kohdentamaan vesien- ja merenhoidon toimenpiteitä sekä niihin liittyviä resursseja alueille, joilla

voidaan vaikuttavimmin edistää vesienhoidon tavoitteiden toteutumista. Maakuntakaavan vesiensuojeluratkaisujen arvioidaan selostuksen mukaan tukevan julkisten ja EU-rahoitteisten investointien tarkoituksenmukaista kohdentamista. Loimaan kaupungin näkemyksen mukaan rahoituksen kohdentaminen on yleisellä tasolla hyvä periaate.

Kaupunki katsoo kuitenkin, että kaavaselostuksessa olisi hyödyllistä kuvata tarkemmin, millaisia käytännön ratkaisuja merkinnällä tavoitellaan ja miten sen on tarkoitus vaikuttaa alueiden käyttöön, suunnitteluun, viranomaistoimintaan tai rahoituksen kohdentamiseen. Lisäksi vaikutusten arvioinnissa olisi perusteltua tarkastella nykyistä selkeämmin merkinnän vaikutuksia maanomistajiin, mukaan lukien mahdolliset välilliset vaikutukset. Tällöin uudenlaisen merkinnän merkitys, tavoitteet, ohjausvaikutukset ja käytännön seuraukset olisivat nykyistä helpommin hahmotettavissa.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Rantala Jari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan luonnoksesta ylläolevan tekstin mukaisen lausunnon.
Käsittely	Päätettyään asiasta käydyn keskustelun, kaupunginhallituksen puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallituksen jäsen Pekka Ahokas oli tehnyt täydentävän muutosehdotuksen kaupunginhallituksen jäsenen Pentti Jussilaisen sitä kannattamana, minkä mukaan kaupunginhallitus päättää antaa Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan luonnoksesta tekstin mukaisen lausunnon seuraavin lisäyksin: - Kohtaan 1 lisätään viimeisen kappaleen loppuun lause: "Lupa- ja kaavoituspäätösten tulee säilyä kuntatasolla." - Kohtaan 2 lisätään viimeisen kappaleen loppuun lause: "Edellä kuvattujen epäselvyyksien johdosta Loimaan kaupunki ei hyväksy uomamerkintöjä kaavaan." Kaupunginhallituksen puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallituksen jäseniltä voidaanko jäsen Ahokkaan täydentävä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti ja se hyväksyttiin.
Päätös	Hyväksyttiin.
Pöytäkirjamerkintä	Tekninen johtaja Antti Korte poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 19:09 ja kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Tarja Mäki-Punto-Ristanen klo 19:15. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja ilmoitti, että kokouksessa pidetään lyhyt tauko klo 19:10-19:20.